

VELIKA NOČ

Velika noč je najstarejši in največji krščanski praznik, ki je vselej *na prvo nedeljo po prvi pomladni luni*. Velikonočni krog sega od pepelnične srede do velike noči; od velike noči do binkošti pa govorimo o velikonočnem času (binkoštna nedelja vedno nastopi petdeseti dan po veliki nedelji). Uvod v teden pred veliko nočjo je *veliki teden* in v njem *cvetna nedelja*. Značilno za cvetno nedeljo so v šope ali butare povezano pomladansko zelenje.

Ožje gledano so v zvezi z veliko nočjo: veliki četrtek, veliki petek, velika sobota, velika nedelja in veliki ponedeljek.

Na *veliki četrtek in petek* v katoliških cerkvah utihnejo zvonovi. Takrat gredo »zvonovi v Rim« in *to je dan za barvanje pirhov*. Nekoč je bil *veliki petek najstrožji postni dan* in marsikje so se postili še na *veliko soboto*. Na veliko soboto zjutraj se ponovno oglasijo zvonovi.

Še do nedavnega so pri nas ljudje jedli v soboto dopoldan ali celo v nedeljo zjutraj, posebno postno jed, ki so jo splošno imenovali »aleluja«. Aleluja so repni olupki in ljudstvo je menilo, da je aleluja kot velikonočna jed spomin na čase hude lakote. Jeseni so lupili repo in pazili, da so lupili v dolgih trakovih, ki so morali ostati celi. Te so potem posušili. Posušene olupke repe so zalili z vodo, v kateri so prej kuhali svinjino. V Poljanski dolini so jih zakuhali z belo moko in nazadnje zabelili z maslom. Drugje spet so jih skuhali v kaši, podmeteni z ajdovo moko ali pa kar v mesni juhi.

Velikonočna nedelja je dan praznične zbranosti, ko ljudje ostajajo doma v družinskem krogu (velikonočni zajtrk). *Velikonočni ponedeljek* pa predstavlja dan sprostitve in na ta dan so ljudje že od nekdaj hodili na obiske, izlete in zabave.

Tipične velikonočne jedi so: žolca, prekajeno meso, pobarvana jajca, hren, redkvice, mlada čebula, potica, z mlekom in rumenjaki umešan sladak in odišavljen kruh, ki je od zunaj namazan z rumenjacom, da se sveti. Ponekod tak kruh spletejo v kite, ki objemajo na enem koncu rdeč pirh. Vsekakor so najbolj tipična velikonočna jed, povezana s številnimi šegami in simboli – jajca.

Pravi smisel praznikov je prav povezovanje s skupnostjo in družino; zato je prav, da skupaj okrasimo dom in pripravimo praznične jedi, pri tem pa preizkusimo svojo iznajdljivost in ustvarjalnost. (B. H. Pregl)

Praznovanje prilagodimo svojim željam in svetovnonazorskim opredelitvam. Otrok vsekakor ne prikrajšajmo za barvanje pirhov, saj jim je v veliko veselje. Na preprost način jim razložimo simboliko praznovanja. Pripravimo praznovanje pomladi, v katerem imata nosilno vlogo dva simbola prerojenja, novega rojstva in plodnosti: jajce in zajec. (B. H. Pregl)